

Комисијата за заштита на конкуренцијата врз основа на член 10 и член 15 став (3) од Законот за контрола на државната помош („Службен весник на Република Македонија, бр. 145/10), а постапувајќи по Известувањето за планирано доделување на помош бр. 12-3563/2 од 04.06.2026 година на Министерството за економија и труд, на седницата одржана на 16.06.2026 година го донесе следното

РЕШЕНИЕ

Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година претставува **шема на помош** согласно член 4 став (1) точка 1) од Законот за контрола на државната помош.

I. Програми и мерки за вработување

1. **Поддршка за самовработување (претприемништво)** содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, која ќе се реализира преку:

1.1. Поддршка за самовработување (претприемништво) – невработени лица над 29 години со која се планира доделување на средства во вкупен износ од 349.745.450 денари, при што 294.587.500 денари од буџетот на Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија (АВРСМ) – Потсметка активни програми и мерки за вработување, 14.560.450 денари од буџетот на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки, кон ИНОВА, 6.000.000 денари од буџет на ИНОВА и 34.597.500 денари од буџетот на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки за вработување – Исплата на заостанати обврски од ОП2025 во 2026 година, наменета за вработување на 660 лица вработени во ново-основани правни субјекти, за целта поддршка за невработените да започнат или да формализираат сопствен бизнис, и која мерка ќе се реализира во следните форми:

- финансиска поддршка до **430.500** денари (неповратни средства за основање на бизнис) како и **6.000** денари за финансирање на дел од трошоците за регистрација на правен субјект претставува **помош од мало значење (de minimis)** во смисла на член 5 од Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) и истата не е државна помош согласно член 9 став (1) од Законот за контрола на државната помош, при што доделувањето на помошта од

мало значење (de minimis) треба да се врши во согласност со Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) („Службен весник на Република Северна Македонија бр. 268/24).

- финансиската поддршка од **220.000** денари за дополнително вработување на невработени лица во правни субјекти основани од лица со попреченост односно **250.000** денари поддршка за дополнително вработување на невработени млади лица до 29 години во правни субјекти основани од лица со попреченост, претставува **државна помош** во смисла на член 5 став (1) од Законот за контрола на државната помош, како **хоризонтална помош** која се доделува за вработување во смисла на член 4 став (1) точка 14) од Законот за контрола на државната помош, и истата е **помош за вработување на лица кои активно бараат работа во форма на субвенции на плата** согласно член 30 од Уредбата за условите и постапката за доделување на хоризонтална помош („Службен весник на Република Македонија,, бр. 03/14) при што **доделувањето на истата е дозволено**. Доделувањето на помошта за вработување во форма на субвенции на плата треба да се врши во согласност со глава IV од Уредбата за условите и постапката за доделување на хоризонтална помош.
- финансиската поддршка која правните субјекти основани преку програмата за самовработување ќе ја добиваат со нивно вклучување во мерката 2.1. Вработување и раст на правни субјекти се до исполнување на планираниот опфат на корисници за мерката, претставува **помош од мало значење (de minimis)** во смисла на член 5 од Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) и истата **не е државна помош** согласно член 9 став (1) од Законот за контрола на државната помош, при што доделувањето на помошта од мало значење (de minimis) треба да се врши во согласност со Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) („Службен весник на Република Северна Македонија бр.268/24).

1.2 Поддршка за самовработување (претприемништво) – невработени млади лица до 29 години содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, со која се планира доделување на средства во вкупен износ од 669.990.330 денари, при што 551.418.000 денари од буџетот на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки за вработување, 38.493.330 денари од буџет на АВРС – Потсметка активни програми и мерки, кон ИНОВА, 80.079.000 денари од буџет на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки за вработување – Исплата на заостанати обврски од ОП2025 во 2026 година, наменета за вработување на 883 лица вработени во ново-основани правни субјекти за целта поддршка за невработените да започнат или да формализират сопствен бизнис, и која ќе се реализира со финансиска поддршка од 615.000 денари (како неповратни средства за основање бизнис) и 6.000 денари за финансирање на дел од трошокот за регистрација на правен субјект, претставува **помош од мало значење (de minimis)** во смисла на член 5

од Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) и истата не е државна помош согласно член 9 став (1) од Законот за контрола на државната помош, при што доделувањето на помошта од мало значење (de minimis) треба да се врши во согласност со Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) („Службен весник на Република Северна Македонија бр. 268/24).

1(А) Поддршка за самовработување (претприемништво) – здружување на корисници во ДОО содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, со која се планира доделување на средства во вкупен износ од 357.568.000 денари, при што 267.487.500 денари од Буџет на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки за вработување, 8.044.000 денари од буџетот на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки, кон ИНОВА и 82.036.500 денари од буџет на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки за вработување – Исплата на заостанати обврски од ОП2025 во 2026 година, наменета за вработување на 500 лица вработени во ново-основани правни субјекти (од кои 275 лица до 29 година), која има за цел поддршка на невработените да започнат или да формализират сопствен бизнис и за која мерка висината на финансиската поддршка е 861.000 денари (на два содружника над 29 години) до 1.230.000 денари (правен субјект од два содружника до 29 години) и 6.000 денари за финансирање на дел од трошокот за регистрација на правен субјект, претставува **помош од мало значење (de minimis)** во смисла на член 5 од Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) и истата не е државна помош согласно член 9 став (1) од Законот за контрола на државната помош, при што доделувањето на помошта од мало значење (de minimis) треба да се врши во согласност со Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) („Службен весник на Република Северна Македонија бр. 268/24).

2. Поддршка за креирање на нови работни места

2.1. Вработување и раст на правни субјекти содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, во вкупен износ од 332.650.000 денари, при што 332.150.000 денари од буџетот на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки за вработување и 500.000 денари од буџетот на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки за вработување – Исплата на заостанати обврски од ОП2025 во 2026 година, и која има за цел поддршка во креирање на нови работни места во микро, мали и средни претпријатија, социјални претпријатија и граѓански организации, за вкупно 1385 невработени лица евидентирани во АВРСМ и тоа: млади лица до 29 години, лица над 29 години, повратници, корисници на гарантирана минимална помош и Роми, при што во зависност од целната група и од бројот на одобрени вработувања (кој максимално за едно претпријатие изнесува 5 вработувања) висината на грантот за имплементација на мерката ќе се реализира на следниот начин:

- грантот за вработување на едно лице на возраст над 29 години ќе изнесува **160.000** денари, со обврска работодавачот да го задржи во работен однос лицето во временски период од најмалку 9 месеци;
- грантот за вработување на едно лице на возраст до 29 години ќе изнесува **250.000** денари, со обврска да го задржи во работен однос лицето во временски период од најмалку 15 месеци;
- грантот за лица корисници на минимална помош, Роми, за лица со попреченост, жени, долгорочно невработени лица и за жени Ромки со завршено средно или високо образование ќе изнесува **220.000** денари, со обврска работодавачот да го задржи во работен однос лицето во временски период од најмалку 12 месеци

претставува **помош од мало значење (de minimis)** во смисла на член 5 од Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) и истата **не е државна помош** согласно член 9 став (1) од Законот за контрола на државната помош, при што доделувањето на помошта од мало значење (de minimis) треба да се врши во согласност со Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) („Службен весник на Република Македонија,, бр. 268/24).

2.2.Поддршка за вработување на лица со попреченост содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, во вкупен износ од 314.000.000 денари од буџетот на АВРСМ – Потсметка на посебниот фонд за инвалидни лица, која има за цел зголемување на вработливоста и можностите за вработување на евидентирани невработени лица со попреченост за вкупно 150 невработени лица евидентирани во АВРСМ, при што висината на финансиските средства ќе се доделува согласно Законот за вработување инвалидни лица („Службен весник на РМ,, бр. 44/00, 16/04, 62/05, 113/05, 29/07, 88/08, 161/08, 99/09, 136/11, 129/15, 147/15, 27/16 и 99/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија,, бр. 103/21) и Правилникот за критериумите и начинот на доделување неповратни средства од Посебниот фонд за подобрување на условите за вработување и работење на лица со попреченост („Службен весник на Република Македонија,, бр. 156/08 и 163/15) на следниот начин:

- вработување на лице со попреченост на неопределено време за што се доделуваат 20 просечни нето плати исплатени во Република Северна Македонија за претходната година пред вработувањето, односно 40 просечни нето-плати исплатени во Република Северна Македонија за претходната година пред вработувањето, доколку станува збор за слепо лице или за лице со попреченост што се движи со помош на инвалидска количка;
- адаптација на работното место за што се доделуваат средства во висина до 100.000 денари;
- набавка на опрема за што се доделуваат средства во висина до 200 просечни нето-плати исплатени во Република Северна Македонија во претходната година, при

што основен критериум за висината на доделените средства е бројот на вработени лица со попреченост;

- работен асистент на лице со попреченост кое е вклучено во работно оспособување на негово барање или на барање на работодавачот;
- работно оспособување на вработени и невработени лица со попреченост

претставува **државна помош** во смисла на член 5 став (1) од Законот за контрола на државната помош, како **хоризонтална помош** која се доделува за вработување во смисла на член 4 став (1) точка 14) од Законот за контрола на државната помош, и истата е **помош за вработување на инвалидизирани лица** согласно член 29 и член 31 од Уредбата за условите и постапката за доделување на хоризонтална помош („Службен весник на Република Македонија,, бр. 03/14) при што **доделувањето на истата е дозволено**. Доделувањето на помошта за вработување на инвалидизирани лица во форма на субвенции на плата и за надоместување на дополнителните трошоци за вработување на инвалидизирани лица треба да се врши во согласност со глава IV од Уредбата за условите и постапката за доделување на хоризонтална помош.

3. Обуки

3.1 Обука на работно место кај конкретен работодавач содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, во вкупен износ од 4.867.341 денари, при што 3.300.000 денари од буџетот на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки за вработување и 1.567.341 денари од буџетот на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки за вработување – Исплата на заостанати обврски од ОП2025 во 2026 година и која има за цел стекнување вештини на невработените лица за извршување на работните задачи во согласност со потребите на работодавачот за вкупно 50 невработени лица евидентирани во АВРСМ, при што:

- на лицата кои ќе посетуваат обука ќе им се додели месечен надоместок во висина од 12.000 денари со вклучено осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест и данок на личен доход за времетраењето на обуката до 3 месеци;
- на работодавачот ќе му биде исплатен еднократен износ од 30.000 денари по обучено лице по завршена обука (услов работодавачот да вработи најмалку 50% од лицата вклучени во обуката со полно работно време во траење од најмалку 3 месеци)

претставува **помош од мало значење (de minimis)** во смисла на член 5 од Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) и истата **не претставува државна помош** согласно член 9 став (1) од Законот за контрола на државната помош. Доделувањето на помошта од мало значење (de minimis) треба да се

врши во согласност со Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) („Службен весник на Република Македонија,, бр. 268/24).

3.2 Обука за побарувани занимања и занаети на пазарот на трудот содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, во вкупен износ од 75.640.000 денари, при што 40.500.000 денари од буџет на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки за вработување и 35.140.000 денари од буџетот на АВРСМ-Потсметка активни програми и мерки за вработување – Исплата на заостанати обврски од ОП2025 во 2026 година, која има за цел преку обука да се задоволат потребите од побарувани занимања, социјални услуги и квалификации што водат до „зелени работни места”, е- трговија за вкупно 600 невработени лица, при што:

- на лицата кои ќе посетуваат обука ќе им се додели месечен надоместок во висина од 12.000 денари (во времетраење од 3 месеци) со вклучено осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест и данок на личен доход за времетраењето на обуката и
- спроведувачите на обука ќе добијат надоместок вкупно 30.000 денари по обучено лице
- надоместок за мобилност во износ од 5.000 денари месечно, за лице кое ќе се вклучи во обука, доколку не е обезбедена во ЦВ во неговото место на живеење туку во најблиското подрачје на друг центар за вработување

не претставува државна помош во смисла на член 5 став (1) од Законот за контрола на државната помош заради фактот што истата нема односно не може да има влијание врз конкуренцијата и трговијата.

3.3 Обуки за возачи за Ц, ЦЕ и Д категорија содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, во вкупен износ од 16.875.000 денари, при што 9.375.000 денари од буџетот на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки за вработување и 7.500.000 денари од буџет на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки за вработување – Исплата на заостанати обврски од ОП 2025 во 2026 година, која има за цел зголемување на вработливоста на евидентираните невработени лица преку стекнување вештини согласно побарувањата во сообраќајната струка и искажаните потреби за работна сила во оваа стопанска гранка и нивно вработување, за 250 невработени лица од евиденцијата на АВРСМ, **претставува помош од мало значење (de minimis)** во смисла на член 5 од Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) и истата не претставува државна помош согласно член 9 став (1) од Законот за контрола на државната помош. Доделувањето на помошта од мало значење (de minimis) треба да се врши во согласност со Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) („Службен весник на Република Македонија,, бр. 268/24).

3.4. Обука за специјалист за мехатроника на камиони и тешки товарни возила (пилот мерка) содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, во вкупен износ од 2.628.000 денари од буџетот на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки за вработување, која има за цел обезбедување обука за стручна квалификација (специјалист за мехатроника на камиони и тешки товарни возила) спроведена од верификуван обучувач, за 24 невработени лица прегистрирани во АВРСМ во еден циклус на обука, при што:

- на лицата кои ќе учествуваат во мерката за стекнување на стручна квалификација ќе добиваат месечен надоместок во износ од 12.000 денари, вклучувајќи осигурување за инвалидност и телесна повреда предизвикана од повреда на работа и професионално заболување како и персонален данок на доход за времетраењето на обуката за стручни квалификации
- спроведувачот на обуката за стручна квалификација ќе добие еднократен надомест до 30.000 денари по лице вклучено во обука
- надоместок за мобилност во износ од 5.000 денари месечно, за лице кое ќе се вклучи во обука, доколку не е обезбедена во ЦВ во неговото место на живеење туку во најблиското подрачје на друг центар за вработување

претставува помош од мало значење (de minimis) во смисла на член 5 од Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) и истата не претставува државна помош согласно член 9 став (1) од Законот за контрола на државната помош. Доделувањето на помошта од мало значење (de minimis) треба да се врши во согласност со Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) („Службен весник на Република Македонија,, бр. 268/24).

3.5. Валидација на стручни квалификации на невработени лица за полесно интегрирање на пазарот на трудот содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, во вкупен износ од 1.600.000 денари од буџетот на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки за вработување, која има за цел интервенција насочена кон подобрување на вработливоста и економската активност на невработените лица преку процеси на валидација (препознавање) и сертификација, за 200 невработени лица евидентирани во АВРСМ, **не претставува државна помош** во смисла на член 5 став (1) од Законот за контрола на државната помош заради фактот што истата нема односно не може да има влијание врз конкуренцијата и трговијата.

4. Практиканство содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, во вкупен износ од 42.650.000 денари, при што 41.400.000 денари од буџетот на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки за вработување и 1.250.000 денари од буџетот на АВРСМ-Потсметка активни програми и мерки за вработување – Исплата на заостанати обврски од ОП 2025 во 2026 година, која има за цел стекнување практични работни знаења и вештини

потребни за извршување работни задачи на одредени работни места, за вкупно 1.150 невработени лица евидентирани во АВРСМ, при што:

- лицата кои ќе се вклучат во практиканство ќе добијат месечен надоместок во висина од 12.000 денари месечно со вклучено осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест и данок на личен доход за период до 3 месеци

не претставува државна помош во смисла на член 5 став (1) од Законот за контрола на државната помош заради фактот што истата нема односно не може да има влијание врз конкуренцијата и трговијата.

5. Програма за работно ангажирање

5.1 Јавни работи содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, во вкупен износ од 24.000.000 денари, при што 11.520.000 денари од буџетот на АВРСМ-Потсметки активни програми и мерки за вработување, 9.600.000 денари од буџет на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки за вработување – Исплата на заостанати обврски од ОП2025 во 2026 година и 2.880.000 денари буџет на општините, која има за цел зголемување на вработливоста преку работно ангажирање на невработени лица во проекти од инфраструктура и заштита на животна средина на локално ниво, за вкупно 600 невработени лица од евиденцијата на АВРСМ на кои ќе им се исплаќа по 800 денари по работно ангажирано лице дневно (со вклучен данок на личен доход и осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест) **не претставува државна помош** во смисла на член 5 став (1) од Законот за контрола на државната помош заради фактот што истата нема односно не може да има влијание врз конкуренцијата и трговијата.

5.2 Работно ангажирање за пожарникари содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, во вкупен износ од 60.734.000 денари, при што 44.500.000 денари од буџет на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки за вработување, 8.234.000 денари од буџет на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки за вработување – Исплата на заостанати обврски од ОП2025 во 2026 година и 8.000.000 денари од буџетот на општините, која има за цел зголемување на вработливоста преку работно ангажирање на невработени лица насочени кон обезбедување на пожарничарски услуги на локално ниво, за вкупно 250 невработени лица од евиденцијата на АВРСМ, при што ќе им се доделува:

- 18.000 денари по вклучено невработено лице во обука во времетраење од 2 месеци со вклучено осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест и данок на личен доход,
- спроведувачите на обука ќе добиваат надоместок до 18.000 денари за лице по обука

- надоместок за мобилност во износ од 5.000 денари месечно, за лице кое ќе се вклучи во обука, доколку не е обезбедена во ЦВ во неговото место на живеење туку до најблиското подрачје на друг центар за вработување

не претставува државна помош во смисла на член 5 став (1) од Законот за контрола на државната помош заради фактот што истата нема односно не може да има влијание врз конкуренцијата и трговијата.

6. Економија на грижа

6.1. Општинско-корисна работа содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, во вкупен износ од 40.128.000 денари, при што 17.280.000 денари од буџетот на АВРСМ-Потсметка активни програми и мерки за вработување, 7.728.000 денари од буџет на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки за вработување – Исплата на заостанати обврски од ОП2025 во 2026 година, 4.320.000 денари буџет на општините (20% кофинансирање) и 10.800.000 денари буџет на општините (за 100% финансирање на лицата) и која има за цел зголемување на вработливоста преку работно ангажирање на невработени лица, насочени кон обезбедување на социјални и здравствени услуги на локално ниво, за вкупно 150 невработени лица евидентирани во АВРСМ (од кои 50 лица ќе се финансират 100% од буџетите на општините и град Скопје, при што:

- на лицата кои ќе бидат ангажирани ќе им се додели месечен надоместок во висина од 24.000 денари, и тоа финансирање преку буџетот на АВРСМ (19.200 денари) и општините и град Скопје (4800 денари), со вклучени данок на личен доход и осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест во период од 9 месеци за ангажман од 40 работни часа неделно

не претставува државна помош во смисла на член 5 став (1) од Законот за контрола на државната помош заради фактот што истата нема односно не може да има влијание врз конкуренцијата и трговијата.

7. Исплата на младински додаток содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, во вкупен износ од 113.003.879 денари од буџетот на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки за вработување, за вкупно 3.500 лица до 23 години кои ќе засноваат работен однос или се вработени во дејностите од областа на производството, и која има за цел поттикнување на вработување на младите лица до 23 години за вработување во дејностите на производството по завршување на средното образование, **не претставува државна помош** во смисла на член 5 став (1) од Законот за контрола на државната помош заради фактот што истата нема односно не може да има влијание врз конкуренцијата и трговијата.

II Услуги за вработување

Услуги за вработување содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, во вкупен износ од 460.000 денари од буџетот на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки за вработување, кои се планираат да се реализираат преку следниве категории:

- **помош при барање работа** која опфаќа профилирање и подготовка на Индивидуален план за вработување, советување за вработување, обезбедување информации за состојбите и барањата на пазарот на трудот, односно слободните работни места, како и информации за активните програми и мерки за вработување и услугите што ги обезбедува АВРСМ;
- **мотивациски обуки** која опфаќа организирање еднодневни обуки во центрите за вработување, со цел зголемување на информираноста на невработените лица, како и мотивираност за активно барање работа и за вклучување во активните програми и мерки за вработување;
- **обуки „подготовка за вработување и за работа„** која опфаќа спроведување на обуки за млади невработени лица до 29 години според програмата „Подготовка за вработување и за работа“ – вештини за личен развој, вештини за барање работа, комуникациски вештини, соодветно однесување на работното место, тимска работа и лидерство, безбедност, права и обврски на работа и др.;
- **професионална ориентација и кариерно советување** која опфаќа активности за информирање, групно и индивидуално кариерно советување и др., при што невработените лица можат да бидат вклучени во повеќе активности во рамките на услугата, во согласност со нивните интереси и потреби;
- **посредување при вработување** која опфаќа советување и помош на работодавачите преку пребарување кандидати за слободни работни места од евиденцијата на невработени лица на АВРСМ, спроведување на предселекција, упатување на невработените лица кај работодавачите на интервју за вработување и др.;
- **услуги за работодавачи** која опфаќа информирање, советување и обезбедување можности за користење на услугите и активните програми и мерки за вработување и други можности за вработување на невработени лица што се достапни преку АВРСМ, користење на електронските услуги на АВРСМ, информации и совети од областа на трудовото законодавство, учество во заеднички настани како што се форумите за работодавачи и др.;
- **анкета за потреба од вештини на пазарот на трудот** во вкупен износ од 460.000 денари од буџетот на АВРСМ – Потсметка активни програми и мерки за вработување, со ангажирање на 20 невработени лица, која опфаќа анкетирање на

работодавачите од приватниот сектор за да се обезбедат информации за нивните потреби од нови вработувања во период од 6 до 12 месеци

не претставуваат државна помош во смисла на член 5 став (1) од Законот за контрола на државната помош заради фактот што истата нема односно не може да има влијание врз конкуренцијата и трговијата.

Гаранција за млади (ГМ) содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, која има за цел да им обезбеди на младите лица (15-29) во период од четири месеци по евидентирање во евиденцијата за невработен лица понуда за вработување, континуирано образование и обука односно вклучување во некоја од активните програми и мерки за вработување, при што планираниот опфат на лица на целата територија на државата е околу 10.000 млади лица, **не претставува државна помош** во смисла на член 5 став (1) од Законот за контрола на државната помош заради фактот што не се предвидени финансиски средства за реализација на истата, но и истата нема односно не може да има влијание врз конкуренцијата и трговијата односно од ваквата активност поволност ќе имаат невработените лица.

Активација на корисници на гарантирана минимална помош (ГМП) содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година која има за цел активација на корисниците на гарантирана минимална помош во активни програми и мерки за вработување заради подобрување на нивната вработливост и вработување, при што истите се обврзани континуирано да учествуваат на обуки како и прифаќање на понуда за вработување, сето ова заради подобрување на нивните вештини и да станат поконкурентни на пазарот на трудот, **не претставува државна помош** во смисла на член 5 став (1) од Законот за контрола на државната помош заради фактот што за реализација на ваквите активности не се планирани финансиски средства.

Професионална рехабилитација и вклучување на пазар на труд на лица со попреченост содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, која има за цел на лицата со попреченост да им овозможи индивидуализирана поддршка заради нивно целосно вклучување на отворениот пазар на труд, **не претставува државна помош** во смисла на член 5 став (1) од Законот за контрола на државната помош заради фактот што за реализација на ваквите активности не се планирани финансиски средства.

Се задолжува Министерството за економија и труд и другите државни органи надлежни за имплементирање на Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година да водат сметка истиот корисник на државна помош за иста намена да не добива државна помош од два различни извори поради фактот што таквата помош не е дозволена.

Образложение

Согласно член 10 од Законот за контрола на државната помош („Службен весник на Република Македонија, бр. 145/10), Комисијата за заштита на конкуренцијата (во натамошниот текст: КЗК) е надлежна за оцена и надзор на секој облик на поддршка, односно дали истата претставува или не претставува државна помош во смисла на Законот за контрола на државната помош.

Секој давател на државната помош (дефиниран во член 6 став (1) од Законот за контрола на државната помош) е должен, според член 13 став (1) од Законот за контрола на државната помош, до КЗК да достави известување за секој план за доделување на нова или промена на постојната државна помош, без оглед дали истата се доделува како индивидуална помош или како шема на помош.

Во врска со Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, Министерство за економија и труд со допис бр. 12-3563/2 од 04.06.2026 година (Наш бр. 10-95 од 04.06.2026 година) достави до КЗК Известување за планирано доделување на помош врз основа на Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година.

КЗК оцени дека поднесеното Известување од страна на Министерство за економија и труд ги содржи сите податоци потребни за оцена на помошта согласно член 14 став (1) од Законот за контрола на државната помош, односно дека таквото известување по форма и содржина е во согласност со Уредбата за начинот и постапката за поднесување на известување за доделување на државна помош, како и постапката за вршење надзор на постојната државна помош („Службен весник на Република Македонија, бр. 142/11).

Со Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година се утврдуваат програмите, мерките и услугите за вработување кои ќе обезбедат креирање на нови работни места и зголемување на вработливоста на невработените лица, посебно на младите, долгорочно невработените и корисниците на права на гарантирана минимална помош.

Според КЗК Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година претставува **шема на помош** односно правен акт врз основа на кој, без обврска за дополнително одобрување од страна на КЗК, може да се додели помош на корисници на државна помош кои не се однапред определени во шемата или секој правен акт врз основа на кој помош која не е поврзана со точно определен проект може да му се додели на едно или повеќе претпријатија за неопределен временски период и/или во неопределен износ.

При испитување на доставениот Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, КЗК освен што утврди кои од програмите, мерките и услугите за вработување претставуваат државна помош заради фактот што ги исполнуваат четирите кумулативни услови, исто така ги анализираше и

условите и критериумите кои треба да се исполнуваат за реализирање на секоја програма и мерка која претставува државна помош.

За да се утврди дали една мерка преземена од страна на давателите на државната помош претставува државна помош, се оценува исполнувањето на кумулативен начин на четирите следни критериуми:

- таквата мерка опфаќа трансфер на државни средства ;
- да биде селективна ;
- да претставува економска поволност за примателот и
- да има влијание врз конкуренцијата и трговијата.

КЗК ги анализираше програмите, мерките и услугите за вработување содржани во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година од аспект на тоа дали истите ги исполнуваат горенаведените четирите кумулативни критериуми. При ваквата анализа КЗК утврди дека:

1.Програми и мерки за вработување - Поддршка за самовработување (претприемништво) невработени лица над 29 години претставува помош од мало значење (de minimis) во делот на износот од 430.500 денари како и 6.000 денари за финансирање на дел од трошоците за регистрација на правен субјект. Доделувањето на помошта од мало значење (de minimis) треба да се врши во согласност со Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) („Службен весник на Република Северна Македонија бр. 268/24).

КЗК исто така утврди дека финансиската поддршка од 220.000 денари за дополнително вработување на невработени лица во правни субјекти основани од лица со попреченост односно 250.000 денари поддршка за дополнително вработување на невработени млади лица до 29 години во правни субјекти основани од лица со попреченост, претставува државна помош во смисла на член 5 став (1) од Законот за контрола на државната помош, како хоризонтална помош која се доделува за вработување во смисла на член 4 став (1) точка 14) од Законот за контрола на државната помош, и истата е помош за вработување на лица кои активно бараат работа во форма на субвенции на плата согласно член 30 од Уредбата за условите и постапката за доделување на хоризонтална помош („Службен весник на Република Македонија, бр. 03/14) при што доделувањето на истата е дозволено. Доделувањето на помошта за вработување во форма на субвенции на плата треба да се врши во согласност со глава IV од Уредбата за условите и постапката за доделување на хоризонтална помош.

Понатаму, финансиската поддршка која правните субјекти основани преку Поддршката за самовработување (претприемништво) ќе ја добиваат со нивно вклучување во мерката 2.1. Вработување и раст на правни субјекти се до исполнување на планираниот опфат во мерката, претставува помош од мало значење (de minimis) во смисла на член 5 од Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) и истата не е државна помош согласно член 9 став (1) од Законот за контрола на државната помош, при што доделувањето на помошта од мало значење (de minimis)

треба да се врши во согласност со Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) („Службен весник на Република Македонија, бр. 268/24).

Во делот на услови и критериуми за реализација на програмата Поддршка за самовработување (претприемништво) – невработени лица над 29 години се наведува дека како корисници можат да се јавуваат невработени лица со попреченост, корисници на гарантирана минимална помош над 29 години, невработени лица над 29 години – мажи до 60 години и жени до 58 години, жени-жртви на родово базирано насилство и жртви на семејно насилство над 29 години, невработени лица над 29 години кои сакаат да го формализираат својот бизнис – мажи до 60 години и жени до 58 години, невработени лица Роми над 29 години – мажи до 60 години и жени до 58 години, невработени лица повратници над 29 години – мажи до 60 години и жени до 58 години. Корисници на програмата можат да бидат исто така и невработените лица кои имаат завршено обука за претприемништво и/или изработено бизнис план во 2025 година.

Доколку правниот субјект во рок од 2 години од регистрација на правниот субјект престане со својата дејност или на корисникот на грантот му престане работниот однос по кој било основ (освен во случај на неспособност за работа или смрт), во рок од 2 години од засновањето на работниот однос основачот/корисникот на грант е должен да врати:

- 100% од грантот, доколку престанокот е во рокот од првите 6 месеци од регистрација на правниот субјект;
- 80 % од грантот доколку престанокот е во рок од 7 месеци до 12 месеци од регистрацијата на правниот субјект;
- 60 % од грантот доколку престанокот е во втората година од регистрацијата на правниот субјект.

По засновањето на работниот однос на неопределено со полно работно време корисникот кој ќе ги искористи средствата доделени со овој договор во рок од две години не може да се врати во евиденцијата на невработени лица во Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, сметано од денот на засновањето на работниот однос или се додека не го врати долгот произлезен од непочитување на одредбите од Договорот.

Правниот субјект основан од лице со попреченост на кого му е одобрено дополнително вработување во рамките на оваа програма е должен да го вработи лицето со полно работно време и задржи во работен однос најмалку 12 месеци доколку се работи за младо лице на возраст до 29 години, односно 9 месеци доколку се работи за лице на возраст над 29 години.

Доколку за времетраење на периодот на предвидената обврска, прекине работниот однос на дополнително вработените лица, освен ако причините за престанокот на работниот однос е смрт или неспособност за работа, работодавачот има обврска да вработи друго

невработено лице евидентирано во АВРСМ или да врати средства во износ сразмерен со нереализираната обврска за намалениот број на вработени.

Правниот субјект /корисник кој е поддржан согласно со ова програма е должен да ги исполни законските обврски за исплата на плата и придонеси за сите 24 месеци од денот на засновање на работниот однос, во спротивно е должен да ги врати исплатените/искористените средства во целост.

Доколку на корисникот и основач на фирма му престане работниот однос пред истекот на 2 години од датумот на вработувањето, а заради друго вработување, на негово место треба веднаш да вработи друго лице од евиденцијата на невработените лица во АВРСМ, на кое вработувањето треба да му биде најмалку до истекот на времетраење на договорот. Во спротивно е должен да ги врати исплатените средства. По регистрација на правен субјект, во случај на ненаменско користење на средствата од програмата, корисникот е должен да ги врати средствата во целост.

Лицата кои добиле грант во изминатиот период немаат право за учество во програмата. Лицата кои имале статус на основач и/или управител 12 месеци пред аплицирање за оваа програма немаат право на учество на истата дејност.

Со оваа Програма нема да се поддржи основање на бизниси во следните дејности:

1. Земјоделска дејност, односно дејност од Сектор А/А, Оддел 01 – Растително и животинско производство, лов и услужни дејности поврзани со нив, со исклучок на органско земјоделско производство;
2. Бизниси во дејност од класа 49.32 - Такси служба;
3. Производство и дистрибуција на оружје, односно дејност од класа 25.40 – Производство на оружје и муниција;
4. Финансиски и осигурителни бизниси и активности кои вклучуваат игри на среќа, односно дејност од Сектор К/И – Финансиски дејности и дејности на осигурување.
5. Приватни агенции за вработување

По исклучок од точка 1 и 2, невработените лица со попреченост ќе можат да регистрираат правен субјект во земјоделска дејност и такси служба, додека невработени жени од рурални средини ќе имаат можност да регистрираат правен субјект во земјоделска дејност.

1.2 Поддршка за самовработување (претприемништво) – невработени млади лица до 29 години содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, и која ќе се реализира со финансиска поддршка од 615.000 денари (како неповратни средства за основање бизнис) и 6.000 денари за финансирање на дел од трошокот за регистрација на правен субјект, претставува **помош од мало значење (de minimis)** во смисла на член 5 од Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) и истата

не е државна помош согласно член 9 став (1) од Законот за контрола на државната помош, при што доделувањето на помошта од мало значење (de minimis) треба да се врши во согласност со Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) („Службен весник на Република Северна Македонија бр. 268/24).

Во делот на услови и критериуми за реализација на програмата Поддршка за самовработување (претприемништво) – невработени млади лица до 29 години се наведува дека како корисници можат да се јавуваат корисници на гарантирана минимална помош до 29 години, невработени млади лица до 29 години, жени-жртви на родово базирано насилство и жртви на семејно насилство до 29 години, невработени млади лица до 29 години кои сакат да го формализираат својот бизнис, невработени лица Роми до 29 години, невработени лица повратници до 29 години. Корисници на програмата можат да бидат исто така и невработените лица кои имаат завршено обука за претприемништво и/или изработено бизнис план во 2025 година.

Доколку правниот субјект во рок од 2 години од регистрација на правниот субјект престане со својата дејност или на корисникот на грантот му престане работниот однос по кој било основ (освен во случај на неспособност за работа или смрт), во рок од 2 години од засновањето на работниот однос основачот/корисникот на грант е должен да врати:

- 100% од грантот, доколку престанокот е во рокот од првите 6 месеци од регистрација на правниот субјект;
- 80 % од грантот доколку престанокот е во рок од 7 месеци до 12 месеци од регистрацијата на правниот субјект;
- 60 % од грантот доколку престанокот е во втората година од регистрацијата на правниот субјект.

По засновањето на работниот однос на неопределено со полно работно време корисникот кој ќе ги искористи средствата доделени со овој договор во рок од две години не може да се врати во евиденцијата на невработени лица во Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, сметано од денот на засновањето на работниот однос или се додека не го врати долгот произлезен од непочитување на одредбите од Договорот.

Правниот субјект основан од лице со попреченост на кого му е одобрено дополнително вработување во рамките на оваа програма е должен да го вработи лицето со полно работно време и задржи во работен однос најмалку 12 месеци доколку се работи за младо лице на возраст до 29 години, односно 9 месеци доколку се работи за лице на возраст над 29 години.

Доколку за времетраење на периодот на предвидената обврска, прекине работниот однос на дополнително вработените лица, освен ако причините за престанокот на работниот однос е смрт или неспособност за работа, работодавачот има обврска да вработи друго

невработено лице евидентирано во АВРСМ или да врати средства во износ сразмерен со нереализираната обврска за намалениот број на вработени.

Правниот субјект /корисник кој е поддржан согласно со ова програма е должен да ги исполни законските обврски за исплата на плата и придонеси за сите 24 месеци од денот на засновање на работниот однос, во спротивно е должен да ги врати исплатените/искористените средства во целост.

Доколку на корисникот и основач на фирма му престане работниот однос пред истекот на 2 години од датумот на вработувањето, а заради друго вработување, на негово место треба веднаш да вработи друго лице од евиденцијата на невработените лица во АВРСМ, на кое вработувањето треба да му биде најмалку до истекот на времетраење на договорот. Во спротивно е должен да ги врати исплатените средства. По регистрација на правен субјект, во случај на ненаменско користење на средствата од програмата, корисникот е должен да ги врати средствата во целост.

Лицата кои добиле грант во изминатиот период немаат право за учество во програмата. Лицата кои имале статус на основач и/или управител 12 месеци пред аплицирање за оваа програма немаат право на учество на истата дејност.

Со оваа Програма нема да се поддржи основање на бизниси во следните дејности:

1. Земјоделска дејност, односно дејност од Сектор А/А, Оддел 01 – Растително и животинско производство, лов и услужни дејности поврзани со нив, со исклучок на органско земјоделско производство;
2. Бизниси во дејност од класа 49.32 - Такси служба;
3. Производство и дистрибуција на оружје, односно дејност од класа 25.40 – Производство на оружје и муниција;
4. Финансиски и осигурителни бизниси и активности кои вклучуваат игри на среќа, односно дејност од Сектор К/И – Финансиски дејности и дејности на осигурување.
5. Приватни агенции за вработување

По исклучок од точка 1 и 2, невработените лица со попреченост ќе можат да регистрираат правен субјект во земјоделска дејност и такси служба, додека невработени жени од рурални средини ќе имаат можност да регистрираат правен субјект во земјоделска дејност.

1(А) Поддршка за самовработување (претприемништво) – здружување на корисници во ДОО содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, која има за цел поддршка на невработените да започнат и формализират сопствен бизнис и за која мерка висината на финансиската поддршка е 861.000 денари (на два содружника над 29 години) до 1.230.000 денари (правен субјект од два содружника до 29 години) и 6.000 денари за финансирање на дел од трошокот за регистрација на правен субјект, претставува **помош**

од мало значење (de minimis) во смисла на член 5 од Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) и истата не е државна помош согласно член 9 став (1) од Законот за контрола на државната помош, при што доделувањето на помошта од мало значење (de minimis) треба да се врши во согласност со Уредбата за условите и постапката за доделување на помош од мало значење (de minimis) („Службен весник на Република Северна Македонија бр. 268/24).

Во делот на услови и критериуми за реализација на програмата Поддршка за самовработување (претприемништво) – здружување на корисници во ДОО се наведува дека како корисници можат да се јавуваат невработени млади лица до 29 години минимум завршено средно образование, невработени лица – мажи до 60 години и жени до 58 години, жени-жртви на родово базирано насилство и жртви на семејно насилство, невработени лица кои сакаат да го формализираат својот бизнис – мажи до 60 години и жени до 58 години, невработени лица Роми – мажи до 60 години и жени до 58 години, невработени лица повратници до 29 години, невработени лица повратници над 29 години – мажи до 60 години и жени до 58 години. Корисници на програмата можат да бидат исто така и невработените лица кои имаат завршено обука за претприемништво и/или изработено бизнис план во 2025 година.

Доколку правниот субјект во рок од 2 години од регистрација на правниот субјект престане со својата дејност или на корисникот на грантот му престане работниот однос по кој било основ (освен во случај на неспособност за работа или смрт), во рок од 2 години од засновањето на работниот однос основачот/корисникот на грант е должен да врати:

- 100% од грантот, доколку престанокот е во рокот од првите 6 месеци од регистрација на правниот субјект;
- 80 % од грантот доколку престанокот е во рок од 7 месеци до 12 месеци од регистрацијата на правниот субјект;
- 60 % од грантот доколку престанокот е во втората година од регистрацијата на правниот субјект.

По засновањето на работниот однос на неопределено со полно работно време корисникот кој ќе ги искористи средствата доделени со овој договор во рок од две години не може да се врати во евиденцијата на невработени лица во Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, сметано од денот на засновањето на работниот однос или се додека не го врати долгот произлезен од непочитување на одредбите од Договорот.

Правниот субјект кој е поддржан согласно ова програма е должен да ги исполни законските обврски за исплата на плата и придонеси за сите 24 месеци од денот на засновање на работниот однос, во спротивно е должен да ги врати исплатените/искористените средства во целост.

Доколку на корисникот и основач на фирма му престане работниот однос пред истекот на 2 години од датумот на вработувањето, а заради друго вработување, на негово место треба веднаш да вработи друго лице од евиденцијата на невработените лица во АВРСМ, на кое вработувањето треба да му биде најмалку до истекот на времетраење на договорот. Во спротивно е должен да ги врати исплатените средства. По регистрација на правен субјект, во случај на ненаменско користење на средствата од програмата, корисникот е должен да ги врати средствата во целост.

Лицата кои добиле грант во изминатиот период немаат право за учество во програмата. Лицата кои имале статус на основач и/или управител 12 месеци пред аплицирање за оваа програма немаат право на учество на истата дејност.

Со оваа Програма нема да се поддржи основање на бизниси во следните дејности:

1. Земјоделска дејност, односно дејност од Сектор А/А, Оддел 01 – Растително и животинско производство, лов и услужни дејности поврзани со нив, со исклучок на органско земјоделско производство;
2. Бизниси во дејност од класа 49.32 - Такси служба;
3. Производство и дистрибуција на оружје, односно дејност од класа 25.40 – Производство на оружје и муниција;
4. Финансиски и осигурителни бизниси и активности кои вклучуваат игри на среќа, односно дејност од Сектор К/И – Финансиски дејности и дејности на осигурување.
5. Приватни агенции за вработување
6. Приватни здравствени установи

По исклучок од точка 1, невработените жени во руралните средини ќе имаат можност да регистрираат правен субјект во земјоделска дејност.

2. Поддршка за креирање нови работни места

2.1 Вработување и раст на правни субјекти содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, претставува државна помош заради фактот што истата ги исполнува условите:

Таквата мерка опфаќа трансфер на државни средства заради фактот што средствата се доделени од Буџетот на Агенцијата за вработување – Потсметка активни програми и мерки за вработување;

Селективноста на мерката се гледа во фактот што таквата помош е достапна само за претпријатијата кои ќе ги исполнат условите и критериумите на оваа програма т.е. микро, мали и средни претпријатија и граѓански организации заинтересирани за отворање нови работни места, нови претпријатија основани преку Програмата за

самовработување во 2025 година. Селективноста според КЗК се гледа и во делот на критериуми за работодавачи и тоа:

- вкупниот број на работници на неопределено време на денот на аплицирање и пред реализацијата на поддршката, не треба да биде понизок од просечниот број на вработени лица на неопределено време во претходната календарска година, освен ако причините за намалување на бројот на вработени лица на неопределено време се поради прекин на работниот однос (поради отказ на работникот), остварување на право на пензија, смрт или неспособност за работа;
- ги има подмирено сите обврски по основ на исплатени плати и придонеси од задолжително социјално осигурување;
- да нема финансиска загуба во претходната година;
- работодавачот да има најмалку едно вработено лице на неопределено време, со исклучок на граѓанските организации што во моментот на аплицирање можат да немаат вработено лице;
- лицата на кои работниот однос (на определено или неопределено време) им престанал во периодот од една година пред вработување во активната мерка, нема да бидат поддржувани со повторни вработувања кај истиот работодавач, со исклучок на граѓанските организации ;
- бројот на нововработени лица не може да биде поголем од 50% од просечниот број на вработени лица на неопределено време во претходната календарска година, при што максималниот број не може да биде поголем од 5 лица кај еден работодавач во една календарска година. Кај работодавач кој има едно вработено лице во моментот на аплицирање чиј просечен број на вработени во претходната година е 0, граѓанските организации и кај правните субјекти регистрирани од 01.07.2025 година што немаат ниту едно вработено лице, максималниот број на поддржани вработувања изнесува едно лице ;
- работодавач за исто лице не може да користи два пати финансиска поддршка за вработување без разлика на која мерка се однесува
- работодавач кој ќе вработи повратник, во зависност од дефинираните износи на соодветната категорија на невработени лица ќе добие дополнителни 10% на одобрениот износ по лице

Мерката поволност за примателот се гледа во фактот што се фаворизираат одредени претпријатија или производство на одредени добра.

Таквата помош иако претставува економска предност за ваков вид претпријатија, но истата не може да ја наруши конкуренцијата бидејќи износот на помошта е мал (*de minimis*).

Во делот на условите и критериумите за реализација на оваа програма се предвидува правниот субјект што вработува невработено лице во рамките на оваа програма е должен да го вработи лицето на неопределено време со полно работно време и да го задржи во работен однос најмалку 15 месеци доколку станува збор за лица до 29 години и 12 месеци доколку станува збор за лица корисници на гарантирана минимална помош,

Роми, лица со попреченост, жени, долгорочно невработени лица, жени Ромки со завршено средно и високо образование, сметано од денот на засновање на работниот однос. За лицата од останатите целни групи над 29 години обврска е да ги задржи на работен однос минимум 9 месеци. Доколку на лицето за кое е обезбедено финансиска поддршка му престане работниот однос по било кој основ, освен во случај на смрт или неспособност за работа, работодавачот е должен во рок од 30 дена на негово место да вработи друго евидентирано невработено лице активен барател на работа од истата целна група (во однос на финансиска поддршка), во спротивно е должен да го врати износот на средствата сразмерно со преостанатото време до истекот на рокот.

Работодавачот е должен целиот период на предвидената обврска да не го намали вкупниот број на вработените на неопределено време (кој го имал на денот на аплицирање, вклучително и бројот на лицата вработени преку оваа мерка), освен во случај на смрт, пензија или неспособност за работа. Во спротивно е должен во рок од 30 дена да вработи друго лице со цел надополнување на бројот. Во спротивно е должен да врати сразмерен износ од исплатените средства (износот на субвенција по лице поделен со вкупниот број на месеци). Доколку управителот и/или основачот на работодавачот (правното лице- фирма) кое е корисник на мерката, истовремено е и управител или основач на друго правно лице, не може за истите да користи субвенции и во другите правни лица кај кои се јавува како управител и/или основач.

2.2 Поддршка за вработување на лица со попреченост содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, претставува државна помош заради фактот што истата ги исполнува условите:

Таквата мерка опфаќа трансфер на државни средства заради фактот што средствата се доделени од Буџетот на АВРСМ – Потсметка на Посебниот фонд за инвалидни лица;

Селективноста на мерката се гледа во фактот што таквата помош е достапна само за претпријатијата кои ќе ги исполнат условите и критериумите на оваа програма т.е лица со попреченост кои самостојно вршат дејност како трговец поединец, работодавач или има својство на работодавач, трговски друштва за вработување на лица со попреченост – заштитни друштва, државна администрација, единиците на локалната самоуправа и Град Скопје, јавните претпријатија, агенции, фондови и други државни институции;

Мерката поволност за примателот се гледа во фактот што се фаворизират одредени претпријатија или производство на одредени добра, но само на тие претпријатија кои ги исполнуваат условите и критериумите наведени во програмата.

Таквата помош има или може да има влијание врз конкуренцијата и трговијата затоа што се нарушува или може да се наруши конкуренцијата преку овозможување на економска предност на ваков тип на претпријатија.

Во делот на условите и критериумите за реализација на оваа програма се предвидува:

- при вработување на лице со попреченост, корисникот на средствата е должен да создаде соодветни услови за работење и адаптација на работното место во

зависност од работното место, видот и степенот на образованието и видот и степенот на попреченост на лицето со попреченост што се вработува

- корисникот на средства од Посебниот фонд не смее да го намали вкупниот број на вработени лица со попреченост за чие вработување се користени неповратни средства (во рок од 3 години од денот на вработувањето на лицето со попреченост за кое се искористени средства по основ на вработување, освен ако престанокот е по сила на закон или во случај на смрт, или 3 години од денот на доделувањето средства за набавка на опрема)
- корисникот на средства е должен на вработените лица со попреченост редовно да им исплаќа плата во согласност со закон, колективен договор и договорот за вработување
- лицата со попреченост треба да работат на соодветно работно место во согласност со наодот

Со оглед на тоа дека со Законот за вработување на инвалидни лица („Службен весник на РМ,, бр. 44/00, 16/04, 62/05, 113/05, 29/07, 88/08, 161/08, 99/09 и 136/11) во член 7 е утврдено дека помошта која се доделува е најмногу во висина на придонесите на основица од две нето просечни плати исплатени во Република Македонија во претходниот месец, КЗК утврди дека Законот за вработување на инвалидни лица е во согласност со член 29, 30 и 31 од Уредбата за условите и постапката за доделување на хоризонтална помош и оцени дека доделувањето на оваа државна помош е хоризонтална помош за вработување на инвалидизирани лица и истата е дозволена бидејќи не надминува 75% од оправданите трошоци.

Мерката Поддршка за вработување на лица со попреченост според КЗК е хоризонтална помош која се доделува за вработување на инвалидизирани лица согласно член 29 и член 31 од Уредбата за условите и постапката за доделување на хоризонтална помош, при што доделувањето на истата е дозволено. Доделувањето на помошта за вработување на инвалидизирани лица во форма на субвенции на плата и за надоместување на дополнителните трошоци за вработување на инвалидизирани лица треба да се врши во согласност со глава IV од Уредбата за условите и постапката за доделување на хоризонтална помош.

3.1 Обука на работното место кај конкретен работодавач содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, претставува државна помош од мало значење, односно не претставува државна помош во смисла на член 9 став (1) од Законот за контрола на државната помош.

Таквата мерка опфаќа трансфер на државни средства заради фактот што средствата се доделени од буџетот на АВРСМ Потсметка активни програми и мерки за вработување.

Селективноста на мерката се гледа во фактот што таквата помош е достапна само за претпријатијата кои ќе ги исполнат условите и критериумите на оваа програма. Според КЗК селективноста исто така може да се види во наведените услови и критериуми при селекција на работодавачите, а кои се:

- во однос на бројот на лицата кои што ќе посетуваат обука, работодавачот може да аплицира за мерката за број не поголем од половина од бројот на вработени, пропорционално на бројот на вработени лица кај истиот, во моментот на апликација
- на денот на аплицирање да ги имаат подмирено сите обврски врз основа на исплатени плати и придонеси од задолжително социјално осигурување

Таквата помош иако претставува економска предност за ваков вид претпријатија, сепак истата не може да ја наруши конкуренцијата бидејќи износот на помошта е мал (*de minimis*).

Во делот на условите и критериумите за реализација на оваа програма се предвидува на лицата што ќе посетуваат обука ќе добијат месечен надоместок во висина од 12.000 денари со вклучено осигурување за инвалидност и телесно оштетување причинето со повреда на работа и професионална болест и данок на личен доход за времетраејет на обуката од 3 месеци. На работодавачот ќе му биде исплатен еднократен износ во износ од 25.000 денари по обучено лице по завршена обука.

Работодавачот е должен да ја спроведе програмата за обука, во согласност со претходно утврден план за неа како и да назначи ментор за лицата на обука.

Работодавачот има обврска да вработи најмалку 50% од лицата вклучени во обуката со полно работно време во траење од најмалку 3 месеци. Доколку работодавачот не заснова работен однос со најмалку 50% од вклучените лица во обуката или доколку на истите по засновање на работниот однос во период од 3 месеци им престане работниот однос, освен во случај на смрт или неспособност за работа, должен е да вработи друго невработено лице од лицата вклучени во обуката или друго евидентирано невработено лице, во спротивно е должен да ги врати средствата исплатени по обучено невработено лице за лицата кои не ги вработил, а кои се утврдени со договорот. За време на обуката и периодот за кој работодавачот има обврска да го задржи лицето на работа (6 месеци), работодавачот е должен да не го намали вкупниот број на работници на неопределено време кој го имал на денот на аплицирање. Во спротивно е должен да го врати целиот исплатен износ.

Мерката 3.2 Обуки за побарувани занимања на пазарот на трудот и мерката 3.5. Валидација на стручни квалификации на невработени лица за полесно интегрирање на пазарот на трудот (пилот мерка) содржани во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, **не претставуваат државна помош** во смисла на член 5 став (1) од Законот за контрола на државната помош заради фактот што истите немаат односно не може да имаат влијание врз конкуренцијата и трговијата. Имено, со овие мерки се помагаат физичките лица (невработените лица и спроведувачите на обука) и со нив не може да дојде до нарушување на конкуренцијата бидејќи на обучуваните лица не им се гарантира нивно вработување т.е. работодавачите немаат обврска за нивно вработување после завршувањето на обуката.

3.3. Обуки за возачи за Ц, ЦЕ и Д категорија содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година претставува државна помош од мало значење, односно не претставува државна помош во смисла на член 9 став (1) од Законот за контрола на државната помош.

Таквата мерка опфаќа трансфер на државни средства заради фактот што средствата се доделени од буџетот на АВРСМ Потсметка активни програми и мерки за вработување.

Селективноста на мерката се гледа во фактот што таквата помош е достапна само за претпријатијата кои ќе ги исполнат условите и критериумите на оваа програма. Според КЗК селективноста исто така може да се види во наведените услови и критериуми при селекција на работодавачите, а кои се:

- вкупниот број на работници на неопределено време на денот на аплицирање и пред реализација на поддршката, не треба да биде понизок од просечниот број на вработени лица на неопределено време во претходната календарска година, освен ако причините за намалување на бројот на вработени лица на неопределено време се поради прекин на работниот однос (поради отказ на работникот), остварување на право на пензија, смрт или неспособност за работа;
- работодавачот да има најмалку едно вработено лице на неопределено време;
- лицата на кои работниот однос (на определено или неопределено време) им престанал во период од една година пред вработување во активната мерка, нема да бидат поддржувани со повторни вработувања кај истиот работодавач;
- бројот на нововработени лица не може да биде поголем од 50% од просечниот број на вработени лица на неопределено време во претходната календарска година, при што максималниот број не може да биде поголем од 10 лица кај еден работодавач во една календарска година;
- да исплаќа бруто плата согласно просечен износ на исплатена плата за занимања во сообраќајната струка односно возачи за Ц, ЦЕ и Д – категорија.

Таквата помош иако претставува економска предност за ваков вид претпријатија, сепак истата не може да ја наруши конкуренцијата бидејќи износот на помошта е мал (*de minimis*).

Во делот на условите и критериумите за реализација на оваа програма се предвидува работодавачот бараните лица со полежена возачка дозвола од соодветната категорија да ги вработи во рок од 30 дена од стекната возачка дозвола. Работодавачот е должен да го вработи лицето на неопределено време со полно работно време и да го задржи во работен однос најмалку 12 месеци. Доколку лицето за кое е обезбедено финансиска поддршка му престане работниот однос по било кој основ, освен во случај на смрт или неспособност на работа, работодавачот е должен во рок од 30 дена на негово место да вработи друго евидентирано невработено лице активен барател на работа од истата целна група (во однос на финансиска поддршка), во спротивно е должен да го врати износот на средствата за потрошени за да се стекне лицето со возачка дозвола. Работодавачот е должен редовно месечно да исплаќа плата.

3.4. Обука за специјалист за мехатроника на камиони и тешки товарни возила (пилот мерка) содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година претставува државна помош од мало значење, односно не претставува државна помош во смисла на член 9 став (1) од Законот за контрола на државната помош.

Таквата мерка опфаќа трансфер на државни средства заради фактот што средствата се доделени од буџетот на АВРСМ Потсметка активни програми и мерки за вработување.

Селективноста на мерката се гледа во фактот што таквата помош е достапна само за претпријатијата кои ќе ги исполнат условите и критериумите на оваа програма.

Таквата помош иако претставува економска предност за ваков вид претпријатија, сепак истата не може да ја наруши конкуренцијата бидејќи износот на помошта е мал (de minimis).

Во делот на условите и критериумите за реализација на ова програма се предвидува работодавачот и останатите компании од областа на тешки товарни возила (со кои училиштето ќе склучи договор за соработка) да понуди вработување одреден број на успешно обучени лица во рок од еден месец по завршувањето на обуката и да ги задржи на пробна работа минимум 3 месеци или да даде препораки за вработување на други слични компании кои имаат потреба од вработување на лица со стекнати професионални квалификации.

4. Практиканство содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година **не претставува државна помош** во смисла на член 5 став (1) од Законот за контрола на државната помош заради фактот што истата нема односно не може да има влијание врз конкуренцијата и трговијата. Имено, од ова мерка корист ќе имаат физички лица (невработените лица) и со нив не може да дојде до нарушување на конкуренцијата, бидејќи на практикантите не им се гарантира нивно вработување т.е. работодавачите немаат обврска за нивно вработување после завршувањето на практиканството. При завршувањето на учеството во мерката, невработените лица имаат можност за искористување на други програми и мерки од Оперативниот план.

5.1 Јавни работи како и **5.2. Работно ангажирање на пожарникари** содржани во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година, **не претставуваат државна помош** во смисла на член 5 став (1) од Законот за контрола на државната помош, бидејќи истите претставуваат мерки од општ карактер и тие не ја нарушуваат, ниту може да ја нарушат конкуренцијата преку овозможување на економска предност на определено претпријатие која не би била можна без доделената државна помош или преку фаворизирање на производството на одредени стоки или давањето на одредени услуги. Имено, заради фактот што со ваквите мерки корист имаат само лицата и единиците на локалната самоуправа и град Скопје, а не и претпријатијата, ваквата доделена помош не претставува државна помош.

6. Општинско – корисна работа содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година **не претставува државна помош** во смисла на член 5 став (1) од Законот за контрола на државната помош заради фактот што истата нема односно не може да има влијание врз конкуренцијата и трговијата. Имено, заради фактот што со ваквата мерка корист имаат само лицата и општините и град Скопје, а не и претпријатијата, ваквата доделена помош не претставува државна помош.

7. Исплата на младински додаток содржана во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година **не претставува државна помош** во смисла на член 5 став (1) од Законот за контрола на државната помош заради фактот што истата нема односно не може да има влијание врз конкуренцијата и трговијата. Имено од ова мерка корист ќе имаат физички лица.

II. Услуги за вработување (помош при барање работа, мотивациски обуки, обуки „подготовка за вработување и за работа,, , професионална ориентација и кариерно советување, посредување при вработување, услуги за работодавачи, анкета за потреба од вештини на пазарот на трудот), кои ги обезбедува Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија со своите центри за вработување кон невработените лица и работодавачите според КЗК **не претставува државна помош** во смисла на член 5 став (1) од Законот за контрола на државната помош бидејќи истата претставува мерка од општ карактер и не ја нарушува, ниту може да ја наруши конкуренцијата преку овозможување на економска предност на определено претпријатие која не би била можна без доделената државна помош или преку фаворизирање на производството на одредени стоки или давањето на одредени услуги. Ваквите услуги за вработување според КЗК се во насока на поедноставување на административните процедури и олеснувања на севкупното спроведување на програмите содржани во Оперативниот план, додека дел од финансиските средства предвидени за имплементирање на услугите за вработување се во насока на промоција на услугите и програмите заради подобро информирање на работодавачите и невработените лица. Имено, од ваквите услуги и активности обезбедени од страна на Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија според КЗК корист ќе имаат физички лица и со тоа не може да дојде до нарушување на конкуренцијата.

Гаранција за млади (ГМ), Активација на корисници на гарантирана минимална помош (ГМП) како и Професионална рехабилитација и вклучување на пазар на труд на лица со попреченост содржани во Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување и услуги на пазарот на трудот за 2026 година не претставуваат државна помош во смисла на член 5 став (1) од Законот за контрола на државната помош заради фактот што за реализација на ваквите активности во рамките на ГМ не се планирани финансиски средства, односно со одредените планирани финансиски средства поволност ќе имаат невработените лица, а со тоа истата не може да има влијание врз конкуренцијата и трговијата.

Во Известувањето за планирано доделување на државна помош доставено од страна на Министерството за економија и труд е наведено дека вкупниот износ на средствата кои ќе се доделуваат преку шемата за реализација на овој Оперативен план е 2.410.388 денари или 38.877.806 евра.

Во Известувањето исто така е наведено дека како нови мерка во овој Оперативен план е 3.4. Обука за специјалист за мехатроника на камиони и тешки товарни возила (пилот мерка), 3.5. Валидација на стручни квалификации на невработени лица за полесно интегрирање на пазарот на трудот (пилот мерка) и 5.2. Работно ангажирање на пожарникари.

Заради горенаведеното, Комисијата за заштита на конкуренцијата одлучи како во диспозитивот на оваа решение.

Согласно член 26 став (3) од Законот за контрола на државната помош, тужбата не го одлага извршувањето на решението, освен во случај кога Комисијата за заштита на конкуренцијата ќе наложи враќање на незаконската или злоупотребената државна помош чие доделување не е дозволено.

Правна поука: Против ова решение може да се поднесе тужба за поведување на управен спор во рок од 30 дена од денот на приемот на решението. Тужбата за поведување управен спор не го одлага извршувањето на решението.

КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТА НА КОНКУРЕНЦИЈАТА

ПРЕТСЕДАТЕЛ

М-р Малинка Силјановска Николиќ

